

Jøgerfoss i Kløvstadelva, Kongsberg
Kartlegging i forbindelse med planer om kraftutbygging

Sigve Reiso

Ekstrakt

BioFokus ved Sigve Reiso har på oppdrag fra Norconsult v/ Torgeir Isdahl utført supplerende kartlegginger av området rundt Jøgerfoss langs deler av Kløvstadelva ved Heistadmoen sør for Kongsberg. Undersøkelsen er foretatt 11.10.2012 i forbindelse med planer om kraftutbygging. Det er avgrenset og beskrevet en naturtype med verdi svært viktig A fra området.

Nøkkelord

Buskerud
Kongsberg
Naturtyper
Rødlistearter

Omslag

Jøgerfoss
Foto: Sigve Reiso

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-236-4

BioFokus-notat 2012-32**Tittel**

Jøgerfoss i Kløvstadelva, Kongsberg. Kartlegging i forbindelse med planer om kraftutbygging

Forfattere

Sigve Reiso

Dato

9. november 2012

Antall sider

3 sider

Refereres som

Reiso, S. 2012. Jøgerfoss i Kløvstadelva, Kongsberg. Kartlegging i forbindelse med planer om kraftutbygging. BioFokus-notat 2012-32. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Norconsult

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus ved Sigve Reiso har på oppdrag fra Norconsult v/ Torgeir Isdahl utført supplerende kartlegginger av området rundt Jøgerfoss langs deler av Kløvstadelva ved Heistadmoen sør for Kongsberg. Undersøkelsen er foretatt 11.10.2012 i forbindelse med planer om kraftutbygging. Målet ved undersøkelsene er å styrke kunnskapsgrunnlaget for naturverdiene på lokaliteten. Det er avgrenset og beskrevet en naturtype fra området. Undersøkelsestidspunktet var noe sent på året for karplanter, samt å gjøre grundige undersøkelser av artsmangfoldet i fosserøyksonen og på flere bergvegger. Vanskelig terreng kombinert med tynt islag på stein og bakke etter nattefrost gjorde undersøkelsesforholdene rundt fossen vanskelig.

Resultater

Granbakken N, Jøgerfoss. Bekkekløft og bergvegg, verdi-A (ca. 46 daa)

Flyfoto med forslag til avgrensing (rød strek).

Innledning

Naturtypen er befart av Sigve Reiso (BioFokus) 11.10.2012 ifb. planer om kraftutbygging.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Lokaliteten omfatter en markert bekkekløft og et fosseggel ved Jøgerfoss langs deler av Kløvstadelva ved Heistadmoen sør for Kongsberg. Lokaliteten inkluderer kløftepartiet og omringende eldre skog. Kløfta drenerer mot hhv. øst og nord, og

er rundt fossen spesielt dyp og markert med skyggefulle forhold. Lisidene er bratte med mye bergvegger i dagen i veksel med skogkledde brattskrenter. Langs elva lengst nord inngår også et flatere flommarksparti. Berggrunnen er skifrig og lett forvitterlig alunskifer, sandstein og konglomerat (kambriske) (www.ngu.no).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Bekkekløften rundt Jøgerfoss har stor variasjon trass begrenset areal. Sentralt og av størst interesse er selve fossen med omkringliggende fosserøyksone. Fossen faller her 20-25 m ned i en gryte omringet av høye bergvegger og danner mot vest en sjelden velutviklet fosserøyksone på rundt 1,5-2 daa. Fosserøyksonen har noen få sturende trær, men ellers preget av fosserøykvegetasjon med typisk sonering fra rent mosedekke til gressdominert lavurtvegetasjon, til mer innslag av marikåpearter og høgstauder som hvitbladtistel, skogstorkenebb og vendelrot. Videre ned kløfta avtar fosserøyksamfunnet, men kløfta er fremdeles markert med et humid preg. Her inngår 2-3 m høye elvenære bergvegger og varmekjær blandingsskog i skrenter med lind, lønn, hassel, osp og gran som vanlige treslag. Langs elva finnes overganger mot flatere og fuktigere gråor-heggeskog med ask, gråor og hegg som typiske treslag. Skogsvinerot, skogburkne, kranskonvall, skogsalat, strutseving og mjødurt er eksempler på karplanter her. Oppstrøms fossen står mer eksponert eldre barskog iblandet en del borealt løv på øyer i elva og langs kantsonene til elva. Eldre skog dominerer, spesielt utpeker enkelte gamle og grove linder samt innslag av gammel sturende barskog langs elveløpet seg ut. Død ved finnes spredt, mest av gråor og borealt løv nedstrøms fossen. Ferske læger dominerer, noen også delvis oversvømt langs elveløpet og i sterk fosseyr ved fossen.

Artsmangfold

Av rødlistearter er kun pelsblæremose (VU) notert ved befaring. Den ble funnet på hegg i elvenær skog nedstrøms fossen. Potensialet for krevende/sjeldne arter er riktignok stort, spesielt for fuktighetskrevende fattigbergsmoser og råtevedmoser på fuktig død ved. Et visst potensial for krevende epifyttiske fuktighetskrevende lav er det også på eldre trær i humide deler av kløfta. Fosserøyksonen var dekket med et tynt islag ved besøk, så nøye undersøkelser her var ikke mulig.

Bruk, tilstand og påvirkning

Området domineres i dag av eldre skog, lite berørt av nyere inngrep. Fuktighetsforholdene i kløfta virker jevnt høy året rundt, trass varmt sommerklima.

Verdivurdering

Avgrenset område omfatter humid bekkeløft med eldre skog, foss og en sjelden velutviklet fosserøyksone. Fosserøyskone av en slik størrelse og utforming er knapt tidligere kjent fra de sommervarme regionene i lavlandet på Østlandet, og er derfor som naturtype spesiell både i regional og nasjonal sammenheng. Fosserøyksoner er i seg selv en rødlistet naturtype (som NT etter Norsk rødliste

for naturtyper 2011), i tillegg er det dokumentert en sårbar art. Kløfta verdsettes derfor som svært viktig A, med vekt på miljøets sjeldenhet.

Skjøtsel og hensyn

Fri utvikling for skogen i området. Elveløpet bør opprettholde dagens vannføring. Bare små forandringer i vannføringen kan påvirke fosseyret og humiditeten i kløfta slik at store areal tørker ut. Spesielt med tanke på at kløfta ligger i en av de mest sommervarme regionene på Østlandet.

Jøgerfoss med bergvegger og fosserøysone. Foto: Sigve Reiso

Gammel lind og yngre blandingskog i bratt lside nedstrøms fossen. Foto: Sigve Reiso

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>